

LITE OSYNLIG, MEN STÖRST OCH UTAN KÖ

LANDET RUNT

Kulturskolan i Stockholm räknar elevplatserna i tiotusental, har ingen kö och man kan bara anmäla sig till gruppundervisning. Och så är den väldigt lokal, och vanlig, med lokalbekymmer och vilja att nå nya målgrupper. Välkommen till Sveriges största kulturskola.

text & foto David Berghand

I JANUARI 2017 presenterar Kulturskolan i Stockholms stad sig själv med tunnelbaneklam: över femton tusen elever välkomnas tillbaka till en termin. Och så har man öppet hus en lördag, i lokaler över hela stan. I ett blått hus i Bagarmossen lyssnar ett tjugotal personer på åtta unga dragspelarare. Folk kommer och går, och på scenen avlöser dansare →

och sångare varann. Säckjävren polkka, klassiskt piano och någon litet av Beyoncé.

Det här är Kulturskolan, och mitt i den finns Marie Egnell – hon kompar på flyggen och letar reda på textpapper åt elever, en rytmikpedagog som har jobbat med unga och musik sedan 1979. »Tillsvidare tjänst har jag bara haft sedan '86«, säger hon, med ett snabbt leende, när vi satt oss för att prata.

Fast då är det ett par dagar tidigare, och hon har just visat runt i huset: fint men lite trångt. Gitarummet skulle passa individuell undervisning bättre än de grupper man har där, dansalen är ganska liten, men dansverksamheten är stor

– det finns en ständigt olöst ekvation här: man vill nå fler unga och göra mer verksamhet, men resurserna räcker aldrig riktigt. Marie talar om det där med gott humör, och ett stänk av ironi.

»Vi har just fått hit en marimba, det tog bara sådär en tjuugo år ... tur att den håller länge!«

MARIE EGNELL

EN MÅNAD tidigare är 250 kulturskoleelever från alla delar av staden med och gör en föreställning i Blå hallen i Stockholms stadshus. Det är två dagar efter Nobelfesten, Sinfoniettan – en av Kulturskolans spetsorkest-

Kulturuttryck- en möts på Öppet hus, på Kulturskolan i Bagarmossen.

rar – spelar innan en jättekor tar plats i stora trappan och inleder *Himlen hänger stjärnscenert*, en mikvintersaga av Ulf Stark. Med isdrotning och bergatroll, folketon och schlager, teater och dans.

Marie Egnell skymtar med en ljuslykta och en sångensemble. I pelargängen på sidan av det stora rummet dansar en fyraåring inspirerat, med långa steg – jo, barnen och kulturen här kvällen.

KULTURSKOLAN i Stockholm har bredd och spets, galaföreställning och källartrumpset. Inom

Kulturskolan i Stockholms stad

Kulturskolan är stadens viktigaste verksamhet för barns och ungdomars möjlighet att själva skapa kultur.

• Har uppdraget att erbjuda barn och ungdomar mellan 6 och 22 år, boende i Stockholms stad, verksamhet av hög konstnärlig kvalitet, på deras fritid.

• Är uppdelad i sex verksamhetsenheter. Fem av dem är geografiskt definierade – med stadsdelar av olika karaktär sammanförda i varje enhet – och en, El Sistema, arbetar med en special metodik.

• Hade totalt 27 883 deltagande i verksamhetens olika delar (en person kan delta flera gånger), 370 anställda förutom timvikarier, 20 egna lokaler och därtöver verksamhet i mellan 70 och 80 skolor.

• När knappt 10 % av sin målgrupp när det gäller temiskurserna.

• Erbjuder enbart gruppundervisning, men vid särskilda behov kan lärare i samråd med sin chef bestämma om enskild undervisning.

• Har ingen kö, i stället gäller ett boknings-system där den sökande kan se vilka platser som finns, och boka en plats. Har man redan gått en terminskurs får man förtur till nästa termin.

• Har egen EU-koodinator, och internationellt samarbete med aktörer i flera europeiska städer, bland andra Birmingham i England, Amarossion i Grekland och Barcelona i Spanien.

• Musik och sång är största ämnesområdet (56%), teater och musikall har 24%, dans och cirkus 14%, och konst och media 6%.

»Vi tog bort kön.«
Marion Hauge-Lindberg, chef för Kulturskolan i Stockholms stad.

»Det är ryktet och barnen själva som leder andra hit«, säger Marie Egnell.

en dryg kilometers radie från Bagarmossen jobbar tjugotva pedagoger som i snitt har lite under hundra elever var. De ingår tillsammans med Östermalm och Södermalm i en av fem geografiskt definierade enheter – på varje plats är det väl rätt vanlig verksamhet, men helheten ger stora möjligheter. Flera jag pratar med pekar på det: eleverna kan alltid fortsätta, om än ett par mil bort, för det ryms mycket i den här kulturskolan.

– Jo, ska jag säga något som är unikt med Stockholms kulturskola så är det ju storleken, säger Marion Hauge-Lindberg.

Hon är kulturskolans chef, för andra gången. Först, för tjuugo år sedan, var hon med och skapade den, av musikskola och Vår teater. För åtta år sedan kom hon tillbaka, och om hon nu lyser av stolthet så handlar det om föreställningen i Blå hallen, men också om den där stora helheten. Om att barn med funktionsnedsättning som inte kan vara med i den vanliga verksamheten kan komma till ett resurscenter med egna lokaler och alla ämnen. Om samarbetena –

med såväl fritidsgränder som Radiosymfoniker – och den nya teamorganisationen, och att Kulturskolan fortfarande är anslagsfinansierad, så att man slipper köp- och säljsystem och håller ihop organisationen. – Och kön har vi tagit bort. Tidigare hade vi en kö på flera tusen, och hela hösten kunde gå medan lärtid som borde ägnats åt barnen gick åt till att ringa de som anmält sig, och försöka matcha deras önskemål mot de tider och platser som fanns. Och den som till slut fick platsen hade kanske stått i kö en månad. Så vi byggde en e-tjänst där vi vände på kuttingen: man kollar vad som finns och kryssar i det som passar.

– Man skulle ju önska att alla ungar fick möjlighet att delta och möta lärarna och övriga medarbetares härliga engagemang!

DET ÄR KLART att en sådan här verksamhet, även om den är stor, märks mindre i Stock-

holm än på en mindre ort. Och Marion är mycket medveten om att de när en relativt låg andel av målgruppen.

– Fast vi konkurrerar med ett väldigt stort utbud, och ... procent är en sak, antal ungar är en annan. Stockholm väner cerhört snabbt, så bara att be-

hålla nio eller tio procent betyder en enorm ökning.

Men det är viktigt att nå fler, och att nå nya målgrupper – i några stadsdelar i ytterstaden går bara ett par procent i teaterkörna, även om det verkar börja vända.

– Det där är jätteviktigt för oss, det är bland annat därför vi jobbar med en metodik som El Sistema. Och så gör de 8 mil-

Sinfoniettan, en av Kulturskolans symfoniska orkestrar, inledde decemberföreställningen i Blå hallen.

»Fast eleverna är i de flesta fall curlade medelklassbarn«
MARIE EGNELL

– Vi går in i klassrummen, för att ta frågor direkt från barnen. Jag tycker det är det effektivaste för att få in nya elever. Men sedan är det ryktet och barnen själva som leder andra hit.

– Bland fungerar det. Och så har de bra statistik för ungdomar – en del slutar men kommer tillbaka när skadorna efter sängens eller dansen känns. Och det är ju det där som fler borde få.

– Ungdomar har det sjukt jobbigt idag, man ska veta vem man är, fort och tidigt. Då ger vi dem kontakt med en vuxen som inte betygssätter, som ser eleven som en människa. Och de får bli bättre på något som är deras, och i bästa fall visa upp det när det är färdigt! Vi bygger upp människor. Det är stora ord, men så är det. »

– Vi går in i klassrummen, för att ta frågor direkt från barnen. Jag tycker det är det effektivaste för att få in nya elever. Men sedan är det ryktet och barnen själva som leder andra hit.

– Bland fungerar det. Och så har de bra statistik för ungdomar – en del slutar men kommer tillbaka när skadorna efter sängens eller dansen känns. Och det är ju det där som fler borde få.

– Ungdomar har det sjukt jobbigt idag, man ska veta vem man är, fort och tidigt. Då ger vi dem kontakt med en vuxen som inte betygssätter, som ser eleven som en människa. Och de får bli bättre på något som är deras, och i bästa fall visa upp det när det är färdigt! Vi bygger upp människor. Det är stora ord, men så är det. »

– Vi går in i klassrummen, för att ta frågor direkt från barnen. Jag tycker det är det effektivaste för att få in nya elever. Men sedan är det ryktet och barnen själva som leder andra hit.

– Bland fungerar det. Och så har de bra statistik för ungdomar – en del slutar men kommer tillbaka när skadorna efter sängens eller dansen känns. Och det är ju det där som fler borde få.

– Ungdomar har det sjukt jobbigt idag, man ska veta vem man är, fort och tidigt. Då ger vi dem kontakt med en vuxen som inte betygssätter, som ser eleven som en människa. Och de får bli bättre på något som är deras, och i bästa fall visa upp det när det är färdigt! Vi bygger upp människor. Det är stora ord, men så är det. »